

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ХРИСТО БОТЕВ" – ВЕЛИНГРАД
4600 гр.Велинград, ул."Макаренко" №2, тел/факс 0359 523 10 / 0359 / 5-23-57
e-mail: botewschool@abv.bg ; www.oubotew-vd.org

УТВЪРЖДАВАМ:

М.БАЙЛОВА

Директор на ОУ"Христо Ботев", гр Велинград

ПЛАН

ЗА РАБОТА

НА УЧИЛИЩЕН КООРДИНАЦИОНЕН СЪВЕТ

ЗА СПРАВЯНЕ С УЧИЛИЩНИЯ ТОРМОЗ

МЕЖДУ УЧЕНИЦИТЕ

В ОУ "ХРИСТО БОТЕВ"- ГРАД ВЕЛИНГРАД

2017 – 2018 учебна година

Настоящият план е приет на ПС № 3 и утвърден със Заповед № 220 от 14.11.2017 г. на директора на училището.

Състав на Училищен Координационен Съвет:

Председател: Иван Боянов - заместник-директор по учебната дейност

Членове:

1. Димка Гълъбова - старши учител
2. Кипра Марова - старши учител
3. Мария Петакова - старши учител
4. Мариана Каймакчийска-Кавръкова – старши учител и родител
5. Иван Бандаков – педагогически съветник

I. Предмет

Проучване и подпомагане психичното развитие и здраве на децата и юношите в системата на средното образование, чрез превантивни мерки и сътрудничество по прилагането на механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.

Единният механизъм за противодействие на тормоза е разработен от Министерството на образованието и науката с участието на МТСП, АСП, ДАЗД, МВР, ЦКБППМН и неправителствените организации - НМД, фондация „Стъпки за невидимите деца в Българи,” фондация „Асоциация Анимус”, Дружеството на психолозите в България и УНИЦЕФ.

II. Цел

Разработване и прилагане на цялостен училищен подход, полагане на координирани и последователни усилия за предотвратяване на тормоза и създаване на по-сигурна училищна среда в съответствие с чл.15, т.8 от Наредба за приобщаващо образование - ДВ, бр. 86 от 27 октомври 2017 г., в сила от 27.10.2017 г.

III. Задачи:

1. Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза в училище.
2. Разработване на защитна мрежа за интервенция при случаи на тормоз в училище.

IV. Общи положения

1. Във всяко училище се създава координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с тормоза. Съветът да се ръководи задължително от помощник-директор и да включва учители и родители.

2. Превенцията на тормоза включва комплекс от мерки, които най-общо имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието.

3. Комплексът от превантивни мерки трябва да включва всички възможни аспекти и форми на тормоза, ясно да фокусира вниманието върху участието на всички групи и да се планира на три нива - класна стая/паралелка, училище, общност.

4. За да се изгради защитната мрежа е необходимо да се поставят ясни граници, изграждане на ценности, правила и процедури, които не допускат прояви на насилие и тормоз във взаимоотношенията в училище

5. По-голямата част от ситуациите на тормоз могат да бъдат овладени от учителите, а някои от самите деца. Всяка намеса изисква внимателна преценка на ситуацията и нейната тежест.

6. Важно е да не бъдат омаловажавани и първите прояви на влошаване на отношенията между децата и поведение, което е неприемливо. Необходимо е още при най-малките сигнали и съмнения за тормоз да се предприемат стъпки, за да се предотврати ескалация на насилието и да се изпрати ясно послание, че такова поведение няма да бъде толерирано.

Вниманието трябва да бъде насочено както към проявите на физически тормоз, така и към неговите социални и психологически форми.

V. Дейности

№	Дейност	Срок Отговорник	Материален ресурс	Друг ресурс
	Дейности по разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на тормоза в училище:			
1.	Запознаване на педагогическия и непедagogическия персонал с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище.	Срок: м IX		
2.	Актуализиране на членовете на координационен съвет със заповед на директора на училището.	м. X със Заповед на Директора		
3	Актуализиране на Дневник за случаите на тормоз.			
4.	Запознаване на учениците и родителите с формите на насилие и с Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище по ред, определен от директора на училището.	м. X		
5.	Извършване на оценката на тормоза между учениците в училището се извършва в началото и края на учебната година от класните ръководители			
6.	Анализ и обобщаване на резултатите от оценката в резултат на изследването се извършва от координационния съвет изследването от координационния съвет.			
7.	Актуализиране на единни правила за задълженията на всички служители, свързани със случаите на тормоз, изготвени от координационния съвет и заложи в Правилника за дейността на училището.			
8.	Оценка на проблема, чрез мнението на учениците - с помощта на стандартизиран въпросник.	м.Х и м.V УКС и Кл.р- ли	Хартия за анкетни карти - листа А4 - 2 пакета	Време - 1 ЧК
9.	Запознаване на заинтересованите страни с обобщените резултати и обсъждане на необходимостта от предприемане на конкретни мерки и действия.	м.Х		
10.	Анализ на проявите на училищен тормоз и наличните правила и решения за справяне с него - честота, форми, резултати, последствия, налични и липсващи правила. (Таблица за обобщение и оценка на тормоза на база на проведените анкети).	м.XI и м.V УКС	Хартия за анкетни карти	Време - 10 работни дни.
11.	Запознаване на учениците със същността на тормоза, проявите и участниците в процеса; обобщените резултати от проведените анкети; същността и разпространението на наркотици и психоактивни вещества	м.XI и .V УКС и Кл.р-ли	Цветна хар- тия за изр. на инф.матер. 1 пакет.	Време - 1 ЧК
12.	Повишаване на квалификацията на персонала за справяне в ситуации на тормоз.	м.XII 2017 Директора и Предс. на УКС		Вътрешно- квалифика- ционен курс

13.	Разработване от Координационния съвет на план за съответната учебна година за противодействие на училищния тормоз във връзка с установените и анализирани резултати от анкетирането (изследването), който се утвърждава от директора на училището.	м.Х Предс.на УКС		
14.	Актуализация на процедури за реагиране в ситуации на тормоз.	м. Х УКС	Хартия за отпечатване на процедурите и разпространение.	Време - 5 дни
15	Запознаване на учители, ученици и родители с процедурите за реагиране в ситуации на тормоз.	м.Х и м.ХІ УКС и Кл.р-ли		Време - родителски срещи
16.	Изработване и разпространение на информационно-образователни материали, презентации, съобразени с различните възрастови групи и свързани с работа по модул „Връстници обучават връстници” по отношение на:	м.І, ІІ УКС	Цветна хартия за изработване на инф.матер., презентации2 пакета.	Време - 20 дни
	а) превенция на тормоза;			Време - 10 дни
	б) правата и задълженията на децата;			Време - 10 дни
	в) наркотици и психоактивни вещества			Време - 10 дни
17.	Подготовка и провеждане на Ден на розовата фланелка	м.ІІ УКС		Време - 10 дни
18.	Провеждане на индивидуални консултации с деца, понасящи или извършители на тормоз. Набиране на данни и анализ на профила на ученика, използващ тормоз.	Целогодишно УКС и Кл.р-ли		
	Дейности по разработване и въвеждане на защитна мрежа			
19.	Актуализиране на правила и процедури за работа с:	м. Х УКС и кл. ръководители		Време - 10 дни
19.1	Дете, жертва на тормоз			
19.2	Дете, упражнило тормоз			
19.3	Децата, които помагат и подкрепят тормоза			
20.	Актуализиране на правила и процедури за регистриране на ситуации на тормоз, насочване към други служби и обмен на информация с други учебни и детски заведения	м.Х. УКС		Време - 5 дни

21	Взаимодействие и решаване на конфликти между ученици, учители, родители и училищно ръководство.	Постоянен срок.		
22	Актуализиране на Дневника за регистриране на ситуации на тормоз в училището. Дневникът да включва описание на ситуацията, вида тормоз, участници, наблюдатели, предприети мерки, как е приключила ситуацията или на какъв етап е и какво предстои.	м. X		Време - 5 дни
23	Изготвяне на годишен отчетен доклад на координационния съвет до директора на училището.	м. VI		

Изготвил плана

Комисия в състав:

Председател: Иван Боянов

Членове: 1. Димка Гълъбова

2. Кипра Марова

3. Мария Петакова

4. Мариана Каймакчийска-Кавръкова

5. Иван Бандаков

ПРИЛОЖЕНИЕ

Стъпка 1: Ако се наблюдава ситуация на тормоз, то се вземат мерки тя да се прекрати незабавно.

- При прекратяването на ситуация на тормоз от учителите или друг персонал на училището може да се използва физическа сила за разделяне и/или задържане на едно място на ученици. Задължително е формите на физическа сила/въздействие да са ясно описани в училищните документи.

Пример: В Северна Ирландия съществуват правила за т.нар. „Разумно въздействие“ Ето част от тях.

„Форми на разумно въздействие: Когато другите средства за контрол на поведението не вършат работа, персоналят трябва да изпрати за помощ някой надежден ученик и да окаже минимален натиск в зависимост от възрастта, пола, физическата сила, размера, медицинското състояние или всяка друга специална потребност на ученика. Това трябва да се прави по начин, който запазва достойнството и уважението към всички засегнати. Във всички случаи трябва да се подхожда със спокоен и премерен тон. Трябва да се постъпва правилно спрямо всеки отделен ученик и според действащите разпоредби на училището, като винаги се прилага следната процедура:

- > Казвате на ученика да спре с неподходящото поведение.
- > Молите ученика да се държи както трябва, като ясно изразявате какво се очаква от него.
- > Казвате на ученика, че ще последва физическа намеса, ако продължава да се държи неподходящо.
- > Намесвате се по умерен начин.

Различните форми на разумно въздействие зависят от индивидуалните обстоятелства и могат да включват:

- > Разделяне на ученици, които се бият или имат намерение да се сбият;
- > Препречване на пътя на някой ученик;
- > Задържане за якето или чантата;
- > Техники за измъкване (напр. когато ученик хване здраво член на персонала);
- > Водене на ученик за ръката;
- > Отвеждане на ученик чрез хващане отзад за лактите;

Мерки за безопасност: Когато се използва разумно въздействие, физическа намеса, задържане, мерки за безопасност, винаги трябва да се имат предвид здравето и безопасността на ученика. Физическата намеса трябва да се ограничава до минимална употреба на сила, необходима за разрешаване на проблема и успокояване на ученика.

Ограничения за употребата на сила: Законът строго забранява употребата на сила, която представлява телесно наказание. Употребата на сила за наказание или за умишлено причиняване на болка, нараняване или унижение противоречи на нашия Правилник за защита на детето.

Персоналят **НЕ ТРЯБВА НИКОГА** да действа по начин, от който основателно може да се очаква, че ще причини нараняване, напр. чрез:

- ✓ Задържане за врата;
- ✓ Прилагане на хватка, с която може да се затрудни дишането;
- ✓ Ритане, шамари, удари с юмрук или какъвто и да е предмет;
- ✓ Извиване на ставите;
- ✓ Спъване;
- ✓ Хващане или дърпане на косата;
- ✓ Задържане на ученика с лице към земята.

Персоналят също трябва да избягва да пипа или хваща учениците, по начин, който може да се сметне за непристоен."

Стъпка 2: Доклад до директора на училището. До един час след прекратяване на ситуацията на тормоз и/или след научаване за ситуация на тормоз учителя/служителя следва да докладва (устно) за нея на директора. В същия период следва да се уведоми и класния ръководител/учителя в група на участниците в ситуацията.

Стъпка 3: Директорът на училището, съвместно с класния ръководител дали е налице ситуация на тормоз и към кое ниво се отнася.

- Ако се прецени, че става въпрос за конфликт, а не за тормоз, директорът насочва въпроса за решаване от класния ръководител;
- Ако ситуацията е на тормоз от първо ниво, директорът насочва въпроса за решаване от класния ръководител, съобразно процедурите на училището/детската градина;
- Ако ситуацията е на тормоз от второ или трето ниво, директорът нарежда на наблюдаващия ситуацията/получилия сигнала да подготви доклад до председателя на училищния съвет по противодействие на тормоза и да се започнат действия по училищните процедури за реакция при второ и трето ниво на тормоз.

Бележка: При определяне на нивото на тормоз се използва Таблица 1. КЛАСИФИКАЦИЯ НА ФОРМИТЕ НА ТОРМОЗ И ПРЕДПРИЕМАНЕ НА СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ от Механизъм за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед РД09-1871/18.12.2015 на Министъра на образованието и науката.

При оптимизирането на вътрешните (за училището) процедури за противодействие на тормоза, следва да се вземат предвид и описаните в Наредбата за приобщаващо образование дейности, а именно:

1. **обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем и получаване на подкрепа за разрешаването му;**
2. **използване на посредник при решаване на конфликт в училище;**
3. **консултиране на детето или ученика с психолог;**
4. **консултиране на детето или ученика с педагогически съветник;**
5. **създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин;**
6. **насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;**
7. **индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);**
8. **участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;**
9. **други дейности, определени в правилника за дейността на институцията**

